

Albertus (Bert) Marten Kuik is geboren op 14 december 1925 in Arnhem. Hij was de zoon van Marten Jan (1896-1974) en Baukje Gesina Postuma (1897-1987). Hij had een broer Hans (1926) en Wopke (1932-2010).

Hij zat op het Stedelijk Gymnasium in Arnhem en was erg getalenteerd, vooral in exacte vakken. Hij was een stille onopvallende leerling. Bert haalde zijn eindexamen in 1943. Hij overwoog om geneeskunde te studeren maar wilde de loyaliteitsverklaring niet tekenen. Daarom koos hij voor een studie boekhouden en begon bij zijn vader, die accountant was, als jongste bediende.

Bert was samen met zijn broer Hans lid van Scoutinggroep de Zijpse Trekkers. Deze groep was opgericht in 1934. In *De Verkenner*, officieel orgaan van de padvinderebeweging in Nederland, werden ze in maart 1938 welkom geheten. Bert zat in de Otter patrouille, zijn broer zat bij de Kieviten. Hun clubhuis stond aan de Trompetsteeg in Arnhem. Bij Scouting leerden ze verantwoordelijkheid, dienstbaarheid en inzet en ze behaalden er hun EHBO-diploma. Ook zaten ze samen op de Arnhemse Hockeyclub, waar ook Frits Jordens actief was.

Arnhem : Bennie van Zanten, (Duno Groep), Ab Hietink, Hans Bijsterbosch (Gr. niet opgegeven), Bert Kuik, Hans Kuik, Lisa Slob, Doude van Herwijnen, Wim Taffijn, Ant. Kassenaar, Henk Evers, Kees de Groot (Zijpse Trekkers) G. Tebbenhof, H. K. Lantema (Wichard van Gelre Gr.)

Op 2 april 1941 werden padvindereactiviteiten verboden, maar veel verkenners bleven elkaar op een andere manier zien. Hopman Hans van Kuipers was brandmeester van de vrijwillige brandweer bij de groep Willemsplein. Bert van Kuik deed hier ordonnansdienst en zijn broer Hans had zich aangemeld bij de transportcolonne van de Eerst Hulpdienst. Hun tienerleven werd

gekenmerkt door ondergrondse activiteiten tijdens hun schooltijd en tijdens de Slag om Arnhem. Medeleerling Hessel Prinsen, oprichter van de illegale inlichtingenorganisatie Rolls Royce in Arnhem, betrok hen bij het verzetswerk. Ook vader Marten-Jan, die als accountant werkzaam was bij de Voedseldistributie hielp daarbij. Bert en Hans hielden zich bezig met het verspreiden van verzetskranten en bonkaarten. Ze voorzagen onderduikers van eten, medicijnen en andere benodigdheden. Ook verzamelden ze informatie voor het verzet en waren beiden druk met het smokkelen van wapens en munitie. Ze hielpen veel burgers die als evacués de oversteek over de Rijn maakten.

Hans Riemer en Folkert Rotshuizen waren vrienden van Hans en Bert Kuik. Zij werden, zonder dat ze het van elkaar wisten, door Hans Kuik benaderd om verzetskranten rond te brengen. Bert had een vriendin, Loes Ooms, die in Oosterbeek woonde. Hij ging daar, totdat ze moest evacueren naar Barneveld, regelmatig op de fiets langs.

Hun moeder schrijft in maart '44 aan kennissen *'dat er op het moment veel bommen op Arnhem vallen, maar nooit echt in de buurt. Helaas zijn er af en toe doden te betreuren. Bert doet ordonnansdienst bij de brandweer, en Hans heeft zich aangemeld bij de transportcolonne van de Eerst Hulpdienst. Beiden hadden al genoeg vaardigheden vanwege de padvinderij, vonden ze zelf.'* Twee maand later schrijft ze aan haar schoonzus: *'De jongens zijn onder de indruk van het doodvonnis van hun vroegere voortrekker van de padvindergroep, die een mislukte poging heeft gedaan naar Engeland te komen.'* Deze voortrekker is Guustaaf Joekes. Hij is op weg naar Zwitserland, vlak bij de Zwitserse grens, gevangen genomen. Samen met drie vrienden is hij op 17 februari 1942 in Dijon, Frankrijk, geëxecuteerd.

Hun vader beschrijft in een brief aan zijn zus de belevenissen van de familie tijdens de Slag om Arnhem: *'Op 17 september 1944 worden bommen gelost op de stad. De schuilkelder stroomt vol met burens. Bert en Hans zijn naar hun posten gegaan na de eerste bominslag. Hans belt maandagochtend om te zeggen dat het St. Elisabeths Gasthuis Brits is geworden, en dat hij de hele nacht Engels heeft gepraat. Bert heeft de hele nacht geblust. Op dinsdag werkt de telefoon niet meer, en ook de waterleiding is gestopt met water vervoeren. Hans komt 's middags doodmoe thuis. Het ziekenhuis is weer Duits. Op woensdag komt er nog een familie bij omdat zij op de Utrechtseweg wonen en hun huizen ontruimd zijn. Op maandag is Bert ook aangenomen in het ziekenhuis omdat hij padvinder is geweest en EHBO heeft.'* De ouders van Bert en Hans evacueren naar Beekbergen.

Bert en Hans zijn samen met hun hopman Henk van Kuipers en vier vrienden, Frans Wiessing, Ton Gieling, Gerard Schreuder en Hessel Prinsen, bij het verzorgen van gewonde Britse soldaten in het Sint Elisabeth Gasthuis in Arnhem. Toen het vechten voorbij was en de stad was ingenomen door Duitse troepen, hielpen zij verschillende Britse soldaten uit het ziekenhuis te ontsnappen.

Op 3 november 1944 werd het ziekenhuis geëvacueerd naar Nunspeet. Hans en Bert zouden via Beekbergen naar Nunspeet gaan, en onderweg hun ouders bezoeken. Ze hadden allerlei belastende Rode Kruis papieren bij zich, omdat de bezetter het Rode Kruis niet meer vertrouwde. Ze werden onderweg aangehouden door de Duitsers, die de papier vonden. Zij brachten de jongens naar de Duitse

'Golflinks'-barak aan de Apeldoornseweg in Arnhem voor ondervraging. Bert en Hans wisten te ontsnappen, maar werden opnieuw opgepakt en nog dezelfde dag naar het terrein van de Rosendaelsche Golf Club gebracht. Hier heeft Friedrich August Enkelstroth, lid van de Sicherheitsdienst (SD), hen op 17- en 18-jarige leeftijd gefusilleerd. Ze liggen begraven op Begraafplaats Moscowa te Arnhem.

In november 1945 schreef de moeder van Hans en Bert een brief aan Ton Gieling. Ze onderhield nauw contact met de jongens van de transportcolonne van de Eerst Hulpdienst, Ton, Gerard, Hans en Frans. Op 3 november werd een krans gelegd op het graf van Bert en Hans. Wie er over was van de ploeg was aanwezig. Van Kuipers hield een korte speech en op de vier hoeken van het graf stond een scout. De voorste twee met de oude patrouillevlaggetjes van Bert en Hans, het Ottervlaggetje en het Kievitenvlaggetje. De padvindsters salueerden en hun ouwe padvindstersgroep legde een grote bos chrysanten.

Hans en Bert ontvingen beiden postuum het Verzetshedenkingskruis.

Scouting De Zijpse Trekkers werkte sinds 1977 nauw samen en is in 1982 formeel samengegaan met de Louise de Colignygroep; de nieuwe naam werd Scouting ZT de Coligny. In 2005 is de groep opgeheven.

Meer informatie

[Hans Kuik \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://Hans%20Kuik%20(oorlogsgravenstichting.nl))

[Albertus Marten Kuik \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://Albertus%20Marten%20Kuik%20(oorlogsgravenstichting.nl))

[Arnhemse tieners vormden actief verzetsnetwerk tijdens WOII | Trouw](#)

[TIENERS IN VERZET 4 mei 2016 - Omroep Gelderland - YouTube](#)

[Ook tieners betrokken bij verzet Slag om Arnhem | Historiek](#)

[lefthandshake.pdf \(scoutscan.com\)](#)

[Archieven.nl - 2172 Padvinderij Andre de... \(Gelders Archief\)](#)

[Groep Rolls Royce \(geni.com\)](#)

[2016-06-24 Trompetsteeg 1946 | Oud Arnhem | Flickr](#)

[Verzetshedenkingskruis \(geni.com\)](#)

Gebroeders Kuik Tieners in het verzet 1944 – uitgave Airborne museum

[Een Gijmnasium hier ter stede is alleszins gewenscht | Walburg Pers](#)

[1511 Personen - Ton Gieling \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[1648 Marten Jan Kuik; Brief - Kuik \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[1757 Baukje Gesina Postuma; Brief - Kuik \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[1841 Baukje Gesina Postuma; Brief - Kuik \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[1651 Bert Kuik; Brief - Kuik \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[1650 Bert Kuik; Brief - Kuik \(Gelders Archief\) - Gelders Archief](#)

[De verkenner; off. orgaan voor de Padv. Beweging in Nederland, jrg 24, 1938, no. 3, 1938 » 1938-03 - Pag. 17 | Delpher](#)

Scoutinggroep de Zijpse Trekkers tijdens een uitstapje op 23 en 24 maart 1940. Beeld Collectie Airborne Museum Hartenstein.

Bert Kuik & Hans Kuik © Collectie Airborne Museum Hartenstein.

Hans Kuik, Gerard Schreuder, Jan Kusters en Henk van Kuipers in het St. Elisabeths Gasthuis in Arnhem. September 1944. Collectie Airborne Museum Hartenstein.

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.